

Gespreksnotitie Dierenbescherming voor het rondetafelgesprek met de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit over invasieve exoten

Introductie: uitgangspunt van De Dierenbescherming

De Dierenbescherming gaat eerst en vooral uit van de beschermwaardigheid van het individuele dier, vanuit de erkenning van diens intrinsieke waarde. Hoewel een individueel dier, zeker in het wild, uiteraard altijd functioneert binnen het grotere verband van de eigen soort en/of andere aanwezige diersoorten, en wij hiervoor oog hebben, streeft de Dierenbescherming soortenbescherming als zodanig niet primair na. Ook biodiversiteit en behoud van soorten zijn voor onze organisatie niet een doel op zichzelf. Dit neemt niet weg dat wij positief staan ten aanzien van activiteiten ter bescherming en vergroting van de biodiversiteit met name daar waar dit in het belang is van het individuele lid van een soort.

Onze grondhouding is dat dat dieren in het wild zoveel mogelijk met rust gelaten moeten worden en dat menselijke inmenging in beginsel ongewenst is. Ook als dit betekent dat een soort uit ons land verdwijnt omdat deze, bijvoorbeeld door verdringing door andere soorten (al dan niet in eerste instantie inheems), zich niet langer kan handhaven. Vanuit deze onderliggende visie bespreken wij de Beleidsnota Invasieve exoten van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van oktober 2007.

Beleidsnota Invasieve exoten

In de beleidsnotitie van LNV wordt een omschrijving gegeven van wat verstaan moet worden onder een 'invasieve exoot' (in het na volgende zal alleen gesproken worden over dieren):

- uitheemse dieren die Nederland niet op eigen kracht kunnen bereiken,
- door menselijk handelen naar Nederland zijn gebracht (al dan niet met opzet)
- in de natuur terecht zijn gekomen (al dan niet met opzet)
- zich als soort in Nederland explosief vestigen
- een bedreiging vormen voor de inheemse biodiversiteit, volksgezondheid dan wel veiligheid.

Het doel dan wel de aanleiding van de ontwikkeling van het exotenbeleid is:

"In artikel 8h van dit verdrag is opgenomen dat landen verplicht zijn om beleid te ontwikkelen waarmee de introductie van soorten, die inheemse soorten of ecosystemen kunnen bedreigen, wordt voorkomen."

De Dierenbescherming staat op zich positief tegenover het feit dat het ministerie komt met beleidsontwikkeling op dit terrein, echter meent dat de Nota helaas niet helder is. Deze hinkt echter op twee gedachten die met elkaar botsen:

- preventie versus beheersing / bestrijding
- een potentiële dreiging versus een reële dreiging

Preventie versus beheer / bestrijding

Volgens de Dierenbescherming kan het doel van het beleid voor het grootste deel te bereiken zijn door het preventief inperken van het aantal voor gezelschap of recreatie gehouden dieren. In de Nota wordt onderkent dat het grootste deel van de uitheemse diersoorten die een probleem veroorzaken bewust in Nederland zijn ingevoerd en al dan niet met opzet in de natuur zijn losgelaten. Dit heeft voor een belangrijk deel te maken met de mate van kennis over de exoten en de inschatting van de gevolgen voor de dieren zelf dan wel het ecosysteem / biodiversiteit. Denk aan de recente kwestie van het loslaten van 10 Japanse eekhoorns in Amersfoort. Volgens het Forum Welzijn gezelschapsdieren telt Nederland 30,7 miljoen gezelschapsdieren. Hiervan vormen er naar onze schatting ruim 20 miljoen een potentieel risico om te verworden tot invasieve exoot.

Preventie kan volgens de Dierenbescherming uitsluitend worden bewerkstelligd door het zeer goede instrument, namelijk de reeds voorgenomen Positieflijst van de Raad voor Dierenaangelegenheden. Wij pleiten er dan ook voor dat deze Positieflijst zo snel mogelijk wordt ingevoerd en na evaluatie wordt verkort.

In de Nota wordt gesteld dat exoten een bedreiging kunnen vormen voor de biodiversiteit, volksgezondheid en veiligheid, maar dat dit lang niet altijd het geval hoeft te zijn. Ingrijpen door middel van beheer en bestrijding hangt dan ook af van de aard en ernst van de problemen die worden veroorzaakt en een *reële dreiging* vormen.

De Dierenbescherming staat op het standpunt dat zodra een exoot zich als soort over meerdere jaren in Nederland kan handhaven de dieren beschouwd moeten worden als inheems en niet bestreden zullen moeten worden. Ook niet met het oog op het beschermen dan wel verbeteren / verhogen van de biodiversiteit.

Beheer dan wel bestrijding zal alleen in hoogst noodzakelijke gevallen mogen gebeuren in geval van dreiging van de volksgezondheid en veiligheid. Hierbij zal alleen naar extreme middelen gegrepen mogen worden onder zeer strikte voorwaarden en criteria en indien er alles aan gedaan is deze dreiging te voorkomen dan wel op te lossen.

Potentiële dreiging versus een reële dreiging

Vanuit het voorzorgsprincipe zal er primair uitgegaan moeten worden van een potentiële bedreiging en niet, zoals in de Nota gesteld, gewacht worden totdat deze bereiding reëel geworden is. Immers, dan is in feite 'het kalf al verdronken' en het kwaad geschied. In het kader van preventie dient eerst onderzocht te worden in hoeverre bepaalde exoten, mochten deze dieren onverhoopt ontsnappen dan wel bewust worden vrijgelaten, een dreiging zullen gaan vormen voor de volksgezondheid en / of veiligheid.

Bij reële dreiging zou ook eventueel sprake kunnen zijn van bestrijding, maar, zoals eerder gesteld, is voor de Dierenbescherming bescherming van biodiversiteit geen reden hiertoe.

Den Haag, 12 juni 2008